

Opera v romantiki

Opera, ki se je od baroka dalje širila po evropskih glasbenih središčih, je v 19. stoletju sprejela nove romantične vsebine, čustvovanje, doživela pa je tudi pomembne razvojne spremembe.

V začetnem obdobju je bilo glavno operno središče Pariz, v katerem so poleg francoskih ustvarjalcev delovali tudi skladatelji iz drugih dežel. Med njimi je bil zelo priljubljen **Gioacchino Rossini** (1792-1868), ki so mu Francozi dali vzdevek »Napoleon muzike«. Izhajal je iz italijanske operne šole in bil znan po svoji spretnosti pisanja vedre in iskrive glasbe. V obsežni operni zakladnici, ki jo je zapustil, sta se obdržali na svetovnih odrih predvsem *Seviljski brivec* in *Viljem Tell*. Prva je ena izmed največjih komičnih oper vseh časov, v kateri je glavna oseba zviti brivec Figaro. V drugi operi z resno vsebino ima glavno vlogo Viljam Tell, ki je junak v švicarskem uporu proti trinogemu oblastniku. Najslavnejši delo je njegova *Uvertura*.

Wagner in Verdi

Leta 1813 sta se rodila velikana romantične operne umetnosti: v Nemčiji Wagner, v Italiji pa Verdi.

Richard Wagner (1813-1883) je bil skladatelj, pesnik, dramatik, režiser in dirigent. Opero je reformiral v glasbeno dramo z vsebinami iz nemške mitologije, legend in zgodovine. Odpovedal se je glasbeno poudarjenim arijam in uvedel neskončne speve s programskimi motivi, ki napovedujejo značilne osebe, dogajanja ali razpoloženja. V teh glasbenih dramah je vloga besednih vsebin povsem enakopravna, dopolnjuje pa jih tudi simfonični orkester.

Skladatelj si je hkrati s prenovljeno opero zamislil posebno gledališče, ki ga je s pomočjo svojega zaščitnika kralja Ludwiga II. uresničil v bavarskem mestu Bayreuthu. V tem gledališču še vedno izvajajo le Wagnerjeva dela.

Wagner se je v kar dveh svojih operah, v *Mojstrih pevcih nürnberških* in *Tannhäuserju*, spomnil srednjeveških pevcev. V prvem delu opeva bratovščino meščanskih ljubiteljev glasbe, ki je prirejala pevška tekmovanja in je zanje izdelala stroga pravila. Čeprav mladi pevec Walther ni dosledno upošteval pravil v svoji pesmi, je zmagal zaradi njene umetniške vrednosti.

Giuseppe Verdi (1813-1901) se je po svoji ustvarjalnosti bistveno razlikoval od Wagnerja. Usmeril se je v lepoto melodije in z izvirnimi arijami nadaljeval tradicijo italijanske opere. Vsebine njegovih del se nanašajo na narodnostne in občečloveške probleme. Čustva, porojena iz njih, je znal prelitati v čisto glasbo.

Verdijeve opere *Aida*, *Rigolletto*, *Traviata*, *Trubadur* in druge zapolnjujejo sporede svetovnih opernih hiš, posamezne arije pa lahko pogosto poslušamo na koncertih in zvočnih posnetkih. Med Verijeve melodicami je najbolj razširjena zborovska pesem iz opere *Nabucco*, ki opeva domotožje Židov ob njihovem izgnanstvu v Babilon.

Wagnerjeve in Verdijeve opere so razdelile glasbeni svet. Po eni strani so se ljubitelji in ustvarjalci operne umetnosti zavzemali za Wagnerjeve ideje o glasbeni drami, po drugi strani pa je zaživela moč Verdijeve melodic.

Posebnost romantičnega časa je bila tudi zavest o kulturi posameznih narodov, ki je spodbudila oblikovanje nacionalnih oper v posameznih deželah. Tako je skladatelj Georges Bizet (1838-1875) napisal eno najpopularnejših francoskih oper *Carmen*, v kateri je predstavil špansko ciganko in njeno življenjsko okolje.